

Zorginstituut Nederland

Zorginstituut NederlandFondsen
Risicoverevening,
Beheerskosten & SubsidiesEekholt 4
1112 XH Diemen
Postbus 320
1110 AH Diemen
www.zorginstituutnederland.nl
info@zinl.nl

T 5.1.2e

Contactpersoon

5.1.2e

T 5.1.2e

Datum

29 januari 2019

Onze referentie

5.1.2e

memo

Brief van Fokus 1 augustus 2018

Inleiding

Op 1 augustus 2018 heeft de Stichting Fokus in een brief gericht aan het ministerie van VWS, Zorginstituut Nederland en het Centrum Indicatiestelling Zorg aandacht gevraagd voor diverse onderwerpen.

Deze brief is door Fokus, VWS, het Zorginstituut en het CIZ op 20 november 2018 gezamenlijk besproken. Deze notitie bevat een weergave van de conclusies uit dat gesprek. Deze notitie volgt de nummering uit de brief van Fokus.

Een overzicht van relevante bepalingen uit de Wet langdurige zorg (Wlz), het Besluit langdurige zorg (Blz) en de subsidieregeling ADL-assistentie is bijgevoegd.

1.1.2

Opmerking Fokus

Fokus is van mening dat ook de volgende doelgroepen in aanmerking zouden moeten komen voor huisvesting in een ADL-cluster:

- Cliënten zonder armfunctie die niet rolstoelafhankelijk zijn;
- Cliënten met een progressieve ziekte die nog niet volledig rolstoelafhankelijk zijn.

Reactie

In artikel 1.1.1 van de Wet langdurige zorg staat als definitie van een ADL-woning: een woning die deel uitmaakt van een cluster van *rolstoeldoorgankelijke* sociale huurwoningen. Hoewel de woning dus wel rolstoeldoorgankelijk moet zijn schrijft de formele wet niet voor dat de (aspirant-)bewoner van de woning ook *aangewezen* is op een rolstoeldoorgankelijke woning. Dat wordt pas geregeld in artikel 7.1.1, derde lid, onderdeel b van het Besluit langdurige zorg.

Er is wel ruimte voor een soepeler indicatiebeoordeling als iemand op het moment van aanvraag voor een indicatie nog niet volledig rolstoelafhankelijk is, maar, bijvoorbeeld als gevolg van een progressieve ziekte, op redelijke termijn rolstoelafhankelijk wordt.

Indien het wenselijk is dat ook ADL-assistentie verleend kan worden aan cliënten zonder armfunctie die niet rolstoelafhankelijk zijn dan vergt dat wijziging van het Blz. Dat is een politiek besluit.

1.1.3

Opmerking Fokus

Een verzekerde kan pas in aanmerking komen voor ADL-assistentie als de verzekerde is aangewezen op tenminste vijf uur oproepbare ADL-assistentie per week (artikel 7.1.1, derde lid, onderdeel c, Blz). Het CIZ bepaalt deze behoefte op

basis van een bij de 'Beleidsregel indicatiestelling voor de subsidieregeling ADL-assistentie' als bijlage opgenomen tabel. Op deze tabel is, bij wijze van voorbeeld, voor het wassen van het gehele lichaam een normtijd van 20 minuten opgenomen. Maar in de praktijk duurt dat bij sommige cliënten soms 2 uur. Hoe gaat het CIZ daar mee om?

Reactie

Het CIZ wijst er op dat in de praktijk wordt gekeken of de gemiddelde tijden uit deze tabel passend zijn voor de betrokken verzekerde. Zoals in bijlage 2 van de Beleidsregel wordt uitgelegd zijn er diverse redenen aanwezig die voor het CIZ aanleiding kunnen zijn om rekening te houden met 'meertijd'.

1.2

Opmerking Fokus

Fokus wordt benaderd door cliënten jonger dan 18 jaar die nu vanwege de leeftijd worden afgehouden. Fokus verzoekt om het ook mogelijk te maken om verzekerden jonger dan 18 jaar in aanmerking te laten komen voor ADL-assistentie.

Reactie

De op ADL-assistentie van toepassing zijnde wet- en regelgeving kennen geen minimumleeftijd. Fokus kan dus ook ADL-assistentie verlenen aan minderjarigen. Wel is in artikel 7.1.1, derde lid, onderdeel d, Blz geregeld dat de bewoner 'voldoende sociaal zelfredzaam moet zijn om *zelfstandig* te wonen en om zelfstandig zorg op te roepen en aanwijzingen te geven'. Een jeugdige bewoner van een ADL-woning mag dus niet afhankelijk zijn van andere gezinsleden voor het oproepen van zorg. Maar het is bv. wel denkbaar dat een 16- of 17-jarige in een ADL-woning gaat wonen.

Overigens heeft Fokus er op gewezen dat Fokus ook aan de zijde van de woningcorporaties met leeftijdsgrenzen te maken heeft. De door Fokus gehanteerde leeftijdsgrens van 18 jaar zou dus ook op die regelgeving gebaseerd kunnen zijn.

1.3 en 1.6

Opmerking Fokus

Fokus signaleert als probleem dat er niet op tijd een indicatie is als er een woning vrij komt. Mensen staan vaak lang op de wachtlijst. Het heeft daarom geen zin om direct bij de aanvraag een indicatie aan te vragen, de indicatie is dan niet meer actueel op het moment van plaatsing. Nu wordt de indicatie pas aangevraagd als er een woning vrijkomt en komt dan vaak pas op een moment dat de verzekerde de woning al betrokken heeft. Dat kan achteraf worden gerepareerd met een indicatiebesluit met als ingangsdatum de datum van bewoning, zodat de verleende assistentie onder de subsidieregeling kan vallen. Dat is echter ongewenst.

Reactie

Juridisch

Het is juridisch mogelijk, en ook gewenst, dat de aspirant-bewoner over een indicatiebesluit beschikt voordat betrokkene naar een ADL-woning gaat verhuizen. Anders dan in andere zorgdomeinen leidt een indicatiebesluit niet tot een recht op ADL-assistentie, ADL-assistentie is namelijk geen aanspraak. Het indicatiebesluit

is slechts een subsidievoorwaarde die het voor Fokus mogelijk maakt om de verleende ADL-assistentie ten laste van de subsidieregeling te brengen. Het indicatiebesluit kan zowel door Fokus als door de betrokken aspirant-bewoner worden aangevraagd. Als het CIZ op aanvraag van de aspirant-bewoner een indicatiebesluit afgeeft leidt dat niet tot een recht voor betrokkene op een ADL-woning. Ook in die situatie kan Fokus nog afwegen of het binnen het beleid van Fokus past om aan betrokkene huisvesting en zorg te bieden.

‘Overbruggingszorg’ is hier niet aan de orde. Verzekerden die al een Wlz-indicatie hebben maar willen overstappen op ADL-wonen houden aanspraak op Wlz-zorg zolang zij die indicatie hebben. Artikel 10.1.4, tweede lid Wlz bepaalt dat een verzekerde geen recht meer heeft op Wlz-zorg als hij recht heeft op ADL-assistentie. Dat recht op ADL-assistentie ontstaat echter pas bij het aangaan van de woon/zorgovereenkomst zodat het recht op Wlz-zorg ook dan pas vervalt.

iWlz

Op dit moment is het berichtenverkeer via iWlz niet op deze juridische werkelijkheid ingericht. Op het moment dat in iWlz een indicatiebesluit voor ADL-assistentie is opgenomen eindigt daardoor, ten onrechte, de Wlz-zorg. Het Zorginstituut heeft de iWlz-collega’s inmiddels verzocht om dit onderwerp op te nemen op de releasekalender voor 1 januari 2020. Bij deze release kan dan tevens het einde van het overgangsrecht van de Wlz-indiceerbaren worden verwerkt en kan gekeken worden naar het feit dat het berichtenverkeer voor ADL-assistentie nog altijd via Menzis verloopt.

1.4

Opmerking Fokus

Fokus verzoekt om overleg over de mogelijkheden van activiteiten buiten de ADL-woning.

Reactie

ADL-bewoners kunnen voor zorg buiten de ADL-woning, net als iedere andere burger/verzekerde, een beroep doen op de Wmo en de Zvw.

Fokus schetst daarbij uitvoeringsproblemen en verschil in beleid tussen gemeenten/zorgverzekeraars.

Dit beeld is voor VWS herkenbaar, maar dit beeld is voor ADL-bewoners niet anders dan voor niet-ADL-bewoners. Als sprake is van uitvoeringsproblemen dan dienen gemeenten/zorgverzekeraars die problemen voor al hun burgers/verzekerden op te lossen. Als sprake is van beleidsverschillen die passen binnen beleidsruimte die gemeenten/zorgverzekeraars hebben, dan verschilt de positie van ADL-bewoners niet van de positie van niet-ADL-bewoners.

1.5

Opmerking Fokus

Fokus verzoekt om overleg over de mogelijkheid voor de aanvraag van een tijdelijke indicatie voor cliënten die een tijdelijk ziektebeeld hebben of waarbij twijfels zijn over het kunnen voldoen aan de hulpvraag of waarbij twijfel is over het vermogen tot het voeren van eigen regie.

Reactie

Inderdaad wordt een indicatiebesluit voor ADL-assistentie voor onbepaalde tijd afgegeven. Maar als later blijkt dat het ADL-wonen niet passend is dan kan het CIZ de indicatie ambtshalve intrekken. Daar moeten dan wel duidelijke gronden

voor zijn. Weliswaar is artikel 3.2.4 van de Wlz (over het intrekken van Wlz-indicatiebesluiten) niet op ADL-indicatiebesluiten van toepassing, maar ook op grond van algemene bestuursrechtelijke rechtsregels is intrekking van een besluit mogelijk, o.a. bij wijziging van omstandigheden waardoor de cliënt niet meer voldoet aan de voorwaarden voor ADL-assistentie.

Fokus erkent deze optie maar geeft ook voorbeelden waarin achteraf een onjuiste indicatie is afgegeven. Er lijkt dan geen weg meer terug te zijn.

Op basis van deze analyse lijkt de noodzaak van een tijdelijk indicatiebesluit te ontbreken.

1.6: zie 1.3.

2.1

Opmerking Fokus

Fokus verzoekt om het mogelijk te maken om tijdelijk een koopwoning of een huurwoning toe te voegen aan het ADL-cluster.

Reactie

Er zijn ADL-woonomgevingen waar het aantal ADL-woningen dat aan de voorwaarden van de subsidieregeling voldoet groter is dan het aantal ADL-woningen van het ADL-cluster. In deze situaties is voorstelbaar dat de wens bij Fokus bestaat om bij bewonersmutaties de ene woning aan het ADL-cluster toe te voegen en tegelijkertijd een andere woning niet langer tot het ADL-cluster te rekenen.

In principe is dit niet bezwaarlijk. Voorlopig wordt wel afgesproken dat het Zorginstituut hiervoor per casus toestemming verleent. Werkendeweg kan dan bezien worden of deze werkwijze vervangen kan worden door een meer generieke afspraak.

In deze zelfde situatie is ook voorstelbaar dat bij Fokus behoefte bestaat om het aantal ADL-woningen in een ADL-cluster te verhogen. Dat kan, maar daar is dan wel verhoging van het in de subsidieregeling opgenomen plafondbedrag voor nodig. Fokus dient deze wens dus zodanig vroeg aan VWS kenbaar te maken dat VWS daar nog rekening mee kan houden bij het bepalen van het voor het volgende jaar van toepassing zijnde plafondbedrag.

Fokus is in gesprek met een aantal woningcorporaties voor het realiseren van nieuwe ADL-clusters. Het betreft rolstoeltoegankelijke woningen die naar het oordeel van Fokus geschikt zijn als ADL-woningen. Maar ze voldoen niet aan het op dit moment nog van toepassing zijnde programma van eisen. Het ministerie van VWS geeft aan dat niet zomaar met Fokus afspraken gemaakt kunnen worden over toevoeging van woningen die niet voldoen aan de eisen uit de subsidieregeling. Een aanpassing moet dan gelden voor elke organisatie en de subsidieregeling moet dan worden aangepast

De verplichting dat ADL-woningen moeten voldoen aan het op 14 december 2006 door het toenmalige College voor zorgverzekeringen voor zorgverzekeringen vastgestelde Programma van eisen en bestekbepalingen voor ADL-clusterprojecten vloeit voort uit artikel 1.3, eerste lid, onderdeel f, van de Subsidieregeling ADL-assistentie. De wens van Fokus vergt aanpassing door VWS van deze bepaling.

Voor *koopwoningen* komt daar nog bij dat daarvoor wetswijziging nodig is. In

artikel 1.1.1 van de Wet langdurige zorg staat immers als definitie van een ADL-woning: een woning die deel uitmaakt van een cluster van rolstoeltoegankelijke *sociale huurwoningen*.

2.2

Opmerking Fokus

Fokus wijst er op dat het voor Fokus erg belangrijk is dat de ADL-clusterwoningen onder de huurtoeslaggrens blijven.

Reactie

Deze opmerking heeft geen reactie van VWS, het CIZ en/of Zorginstituut Nederland.

3.1

Opmerking Fokus

Fokus wijst er op dat de daadwerkelijke verleende ADL-assistentie door Fokus met de volgende twee factoren wordt verhoogd:

- Bijtelling van de gemiddelde looptijd in het betreffende ADL-cluster.
- Afronding op eenheden van een kwartier.

Reactie

Deze reeds langer bestaande uitvoeringspraktijk wordt door het Zorginstituut ook onder de huidige subsidieregeling wordt geaccepteerd.

4

Opmerking

Dit betreft een onderwerp dat niet in de brief van Fokus wordt genoemd maar dat eerder onderwerp van overleg tussen het Zorginstituut en Fokus is geweest.

Eerder is gesproken over de mogelijkheid om een woning ter beschikking te blijven stellen aan iemand die geen ADL-indicatie (meer) heeft, maar een Wlz-indicatie. De subsidieregeling sluit dit uit omdat in artikel 1.4 is bepaald dat de ADL-aanbieder verplicht is een overeenkomst met de beherende woningbouwcorporatie te sluiten waarin is vastgelegd dat de woningen uitsluitend mogen worden verhuurd aan verzekerden met een ADL-indicatie.

In de situatie dat de bewoner op de Wlz aangewezen raakt kan een Wlz-indicatie worden aangevraagd en kan beëindiging van de huur/zorgovereenkomst aan de orde zijn. Daar zal aanleiding toe zijn in de situatie dat de ADL-aanbieder oordeelt dat de zorg niet langer verantwoord in de thuissituatie geleverd kan worden of als er sprake is van ernstig regieverlies. Aanvragen van een Wlz-indicatie kan alleen namens, dus met toestemming van de verzekerde. Als de bewoner daar niet aan mee wil werken kan Fokus het CIZ vragen om intrekking van de ADL-indicatie. (Maar dat is wel een door alle betrokkenen ongewenst scenario.)

Als de ADL-indicatie wordt ingetrokken kan de huur-zorgovereenkomst opgezegd worden. Als de verzekerde niet meewerkt aan het aanvragen van een Wlz-indicatie is het zijn eigen verantwoordelijkheid om een alternatief te zoeken.

Als er een Wlz-indicatie is afgegeven vervalt automatisch de ADL-indicatie op de ingangsdatum van het geïndiceerde zorgprofiel (dat volgt uit artikel 1.2, eerste lid, onderdeel b van de subsidieregeling). Artikel 1.2, tweede lid regelt dat de

subsidie dan nog gedurende een redelijke termijn kan doorlopen zodat de zorg nog kan worden voortgezet totdat er een Wlz-plaats is gevonden.
Als geregeld moet worden dat iemand met een Wlz-indicatie in de woning mag blijven dan vergt dat wijziging van artikel 1.4, tweede lid, van de subsidieregeling.

BIJLAGE**Wettelijke bepalingen****Wet langdurige zorg***- grondslag subsidieregeling*

De grondslag voor de subsidie ligt in artikel 10.1.4 van de Wlz:

1 Het Zorginstituut verstrekt volgens bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels subsidies aan organisaties voor het verlenen van gedurende het gehele etmaal direct oproepbare assistentie bij algemene dagelijkse levensverrichtingen in en om de ADL-woning, waaronder alarmopvolging bij een noodoproep.

2 Indien de verzekerde recht heeft op de assistentie bij algemene dagelijkse levensverrichtingen in en om de woning, bedoeld in het eerste lid, heeft hij geen recht op zorg, bedoeld in artikel 3.1.1.

- definitie ADL

Art. 1.1.1 van de Wlz definieert ADL-woning als:

ADL-woning: woning die deel uitmaakt van een aantal bij elkaar horende rolstoeltoegankelijke sociale huurwoningen;

Besluit langdurige zorg

Nadere regeling in artikel 7.1.1 Blz

1 Het Zorginstituut verstrekt aan organisaties subsidies voor het verlenen van ADL-assistentie voor zover die organisaties de ADL-assistentie verlenen aan verzekerden die woonachtig zijn in ADL-woningen.

2 De organisaties, bedoeld in het eerste lid, verlenen ADL-assistentie aan verzekerden volgens een door het CIZ genomen besluit als bedoeld in artikel 5.2.1, eerste lid.

3 In de ADL-woningen wordt zorg geleverd aan verzekerden:

- a. met een lichamelijke handicap of een somatische aandoening of beperking;
- b. die zijn aangewezen op een rolstoeltoegankelijke woning;
- c. die zijn aangewezen op ten minste vijf uur oproepbare ADL-assistentie per week, en
- d. die voldoende sociaal zelfredzaam zijn om zelfstandig te wonen en om zelfstandig zorg op te roepen en aanwijzingen te geven.

4 Bij ministeriële regeling kunnen regels worden gesteld met betrekking tot de subsidieverlening voor ADL-assistentie, met inbegrip van de uitvoering daarvan, van wat onder ADL-woningen kan worden verstaan en de controle.

- indicatiestelling

Art. 5.2.1, eerste lid Blz

1 Het CIZ beoordeelt of een verzekerde op grond van artikel 10.1.4, van de wet, in aanmerking komt voor ADL-assistentie.

Relevante bepalingen uit de subsidieregeling ADL-assistentie

- voorwaarden aan de bewoners

Artikel 1.2

1. Het Zorginstituut kan aan een ADL-aanbieder een subsidie verstrekken ten behoeve van het verlenen van ADL-assistentie aan verzekerden die:

- a. woonachtig zijn in een ADL-woning,
- b. ten tijde van het verkrijgen van de ADL-assistentie beschikken over een oordeel van het CIZ en
- c. in en om de ADL-woning uitsluitend ADL-assistentie ontvangen van de subsidieontvanger.

2. Ten behoeve van een verzekerde als bedoeld in het eerste lid die een indicatiebesluit als bedoeld in artikel 3.2.3 van de wet ontvangt, wordt de subsidie voor het verlenen van ADL-assistentie ten hoogste gedurende een redelijke termijn verstrekt.

- voorwaarden aan de woning

Artikel 1.3

1. Voor subsidie komt in aanmerking ADL-assistentie in en om een ADL-woning die aan de volgende eisen voldoet:

- a. de ADL-woning maakt deel uit van een cluster van ten minste vijftien en ten hoogste vierentwintig ADL-woningen en een ADL-eenheid;
- b. het ADL-cluster heeft niet meer 4-kamerwoningen dan 3-kamerwoningen;
- c. de loopafstand tussen de ADL-woningen en de ADL-eenheid is niet groter dan 150 meter en de loopafstand tussen de twee verst uit elkaar gelegen ADL-woningen is niet meer dan 200 meter;
- d. het ADL-cluster maakt deel uit van een wooncomplex van ten minste vijftig woningen;
- e. de ADL-woningen zijn in de totale woonbebouwing geïntegreerd, grenzen zo weinig mogelijk aan elkaar en zijn van buitenaf niet of nagenoeg niet als ADL-woning herkenbaar;
- f. de ADL-woningen, de ADL-eenheid en het ADL-cluster voldoen aan het op 14 december 2006 door het toenmalige College voor zorgverzekeringen vastgestelde Programma van eisen en besteksbepalingen voor ADL-clusterprojecten.

2. Indien voor de bouw van de ADL-woning een subsidie is verstrekt op grond van de Regeling subsidies AWBZ, voldoet de ADL-woning in afwijking van het eerste lid aan de eisen die aan die subsidie verbonden waren.

- voorwaarden voor de verhuur

Artikel 1.4

1. ADL-assistentie komt slechts voor subsidie in aanmerking indien de ADL-aanbieder een schriftelijke overeenkomst heeft gesloten met de rechtspersoon die het ADL-cluster beheert en de ADL-woningen verhuurt.

2. In de overeenkomst is bepaald dat de ADL-woningen uitsluitend worden verhuurd aan verzekerden die:

- a. beschikken over een oordeel van het CIZ en
- b. ADL-assistentie in en om de woning uitsluitend ontvangen van de ADL-

aanbieder.